

Terms and Conditions

The Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept there Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Library

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Imprint:

Director: Mag. Renate Plöchl

Deputy director: Mag. Julian Sagmeister

Owner of medium: Oberösterreichische Landesbibliothek

Publisher: Oberösterreichische Landesbibliothek, 4021 Linz, Schillerplatz 2

Contact:

Email: [landesbibliothek\(at\)ooe.gv.at](mailto:landesbibliothek(at)ooe.gv.at)

Telephone: +43(732) 7720-53100

ASTRONOMICVM

ECLIPSIS CAROLI PLANA formatio.

Quibus nam
opus sit ad
eclipsis præsa-
giendas.

Vod quidem negotium adhuc vberius consumatiusq; per exemplarem docendi methodum iterabimus. ¶ Annum Imperatoris CAROLI 1500, scz natalem intuenti, defectus Lunæ accidere posse eodem anno, & quinto Nouembris die apparet. Tempus igitur veræ oppositionis illico scrutor, & 5 diem, 13 horas, 52 minuta Nouembris esse reperio. Locum autem Solis 23 ã 22 m̄ m. Locum Lunæ verum 23 ã 22 m̄ v. Argumentū D verum 5 9 ã 22 m̄ 59. Argumentum Solis 5 4 ã 23 m̄ 29. Argumentum latitudinis D verum, 5 11 gra, 24 m̄ 39 Verum locum S, 5 1 gra, 28 m̄ 41. Omnia ad defectum necessaria præfagiendum, perspicio. Hjs perspectis, in plano quodam lineas sese orthogonaliter secantes, vt videre corã est, depingo. In præsentia vero Argumentum latitudinis 5 11 comperiens, circulum F H iuxta regulæ præscriptum in portiones 18 diuido. Primum punctum prope F cum litera G notans, per eundem & centrum A rectam produco, quam tribus quoq; literis C A G inscribo. Argumentum deinde Solis in limbo externo præcedentis figuræ quæsitum, filoq; expressum cum fuerit, mox a filo in circulo vmbre 5 1 secunda abscindi video, hæc q; seorsum referuo. In eodem postea limbo, externo scz, Argumentum Lunæ verum, Signa vicz 9 gra 22 m̄ 59, cum filo quoque traducto repeto, quod filum circulos, corporis Lunæ in puncto B, vmbre autem in puncto H scindere animaduerto. Filo itaq; sic perseverante, circinorum duorum, alterum in A centro figens, in B vsq; extendendo, eundemq; sic apertum, semidiametrum Lunæ scz referentem, sepono, alterum in B locans, diducensq; in H, vmbre semidiametrum cognosco. Quinquaginta vnum secunda prius ex vmbre varietate collecta, resummo, quibus resumptis, I H lineã in 60 partes discretam imaginor, in qua 5 1 numerans, ab H incipiendo versus I, fini numerato, R litteram addo, circumq; ab I in R iam contraho, talemq; veram vmbre diametrum continere pronuncio. Circini illius sic inuariati, pedem vnum in A plani iam antea dispositi inferens, cum alio circulum describo, eundemq; cum O S Q R literis noto, & veram vmbre quantitatem, quæ in transitu Lunæ Snis tẽpore contigit, cognosco. Rursus ab hinc dispositorium illud nuncupatum ingressus, alterum circini pedem A literæ defigens, alterum vsq; in Argumentum latitudinis, quod est 5 11 gra: 24 m̄ 39 distãdo. Distensionẽ eandẽ, plano cuidam importo, stilum vnum circini in A, lineæ A G, statuens, alium versus G porrectum, cum M litera significo. Prioris nunc circini pro quantitate Lunari prius diducti, pedem alterũ M literæ inferens, periferiam quandam ipsius Lunæ magnitudinem ostendentem, describo. Lunæ inquam & vmbre discrimen, quanta scz adhuc luceat, & quanta obscuretur, id quod punctis 10 & minutis 50 ostenditur. Hoc autem ita iudices, ac si tota Lunæ diametrum, in 12 puncta findatur, quotus enim illarum partium est numerus, totidem punctis eclipsis fieri dicitur. Quæ res postmodum peculiari quadam demonstratione docebitur. Apparet insuper pars ima, horisõnti inclinans, conspicua seu luminosa, superior autem obscura & tenebrosa. Obiter notasse volo, tempus hocce oppositionis veræ siue defectus medii, nostro, id est, Ingolstadiensi meridiano congruere, subtractis autem 39 minutis G andauo posse conferri. Verum sed Lunæ quo cursum plenius viderem, quæ ex parte occultari cæperit, plane cognoscerem, ex puncto M perpendicularẽ erigo, vtrinq; satis productam, indeq; circini Lunæ diametrum referentis, pedem in R sistens, cum altero punctum L, & hoc in lineã A T signo. Mox è centro A per L vtrinq; circulum qui perpendicularẽ a dextro latere in puncto N, in sinistro autem in puncto K contingit, delinio. Punctis autem K & N circinum immittens eum, qui Lunæ diametrum exprimit, circũ N literam circulum describo, principium Lunæ deficientis dantem. Patet enim vbi Luna à terræ vmbra obuclari incipiat. Eodem modo alium orbiculum circum K literam finem eclipsis illius significentem, duco. Quo peracto liquet denuo, quomodo Luna à N per M vsq; ad K transferit. ¶ Quicquid autẽ hucusq; super eclipsis Cæsarea dictum fuit, hoc totum in sequenti figura luce clarius oculi tedocere possunt.

QVOMODO COLOR ECLIPSIS LV- næ sit præfagiendus, Regula vniuersalis.

Quantitate eclipsis perspecta colorem eiusdem duplici ratione, Latitudinis scz & Argumenti veri præfagio. Latitudinem enim siue meridionalis, siue septentrionalis illa sit, in tabula sequenti prima considero, iuxta quam illico eclipsis colorem ad votum deprehendo. Vt in

CAESAREVM

Vt in deliquio Imperatorio, latitudinem 29 minutorum in tabula refumo, qui tamen numerus, quoniam tabulæ non inest, proximum ei 28 videlicet deligo, iuxtaq; colorem scriptum, qui niger & rubens offertur, pro quæsito excipio. Argumentum vero in secunda tabula lustranti, color distantia quam efficit Luna cum terra, cognoscitur. Vt in exemplo eodem Imperatorio, vbi Argumentum Lunæ verum Sig: 9 gra: 22 m̄ 59 obtinet, quæ Signa, gradus, & minuta per secundam tabulam requirenti non integra, sed Sig: 9 gradus 15 reperiuntur, 22 ergo gradus eò quod 15 susperant, colorem Griseum designant. Hæc exequuto restat colorum mixtura, qua commode peracta, verus eclipsis color conflabitur. Quam rem si absolutius desyderas, colores huiusmodi pictorũ more commisceto, & rem ob oculos habebis.

PRIMA TABVLA de Colore eclipsisum.

0	
2	
4	Nigerrima
6	
8	
10	
12	Nigra habens in se viredinẽ.
14	
16	
18	
20	Nigra cum Rubedine.
22	
24	
26	
28	Nigra cum pallore.
30	
32	
34	
36	Pallida grisea.
38	
40	
42	
44	Grisea cum albedine.
46	
48	
50	
52	
54	
56	
58	
60	

SECUNDA TABVLA de Colore eclipsisum.

0 Signũ	0	Ruffa
	10	
	20	
1 Signa	30	Grisea cum albedine.
	10	
	20	
2 Signa	30	Grisea
	10	
	20	
3 Signa	30	Nigra cum pallore
	10	
	20	
4 Signa	30	Nigra cum rubedine
	10	
	20	
5 Signa	30	Nigra cum viredine
	10	
	20	
6 Signa	30	Nigerrima
	10	
	20	
7 Signa	30	Nigra cum viredine
	10	
	20	
8 Signa	30	Nigra cum rubedine
	10	
	20	
9 Signa	30	Nigra cum pallore
	10	
	20	
10 Signa	30	Grisea
	10	
	20	
11 Signa	30	Grisea cum albedine
	10	
	20	
12 Signa	30	Ruffa